

Hangi Paydaş İçin Hangi Raporlama Standardı?

1. Asya Sürdürülebilirlik Raporlaması Zirvesi 19-20 Eylül'de Singapur'da, 3. Entegre Raporlama Konvansiyonu da 12-13 Ekim'de Amsterdam'da gerçekleşti. Singapur'daki konferansa konuşmacı olarak katılan Sercom Danışmanlık kurucusu Elif Özkul Gökmen, her iki zirvenin öne çıkan konularını EKOIQ okurları için yazdı.

 ELİF ÖZKUL GÖKMEN

A sya Sürdürülebilirlik Raporlaması Zirvesi (The Asia Sustainability Reporting Summit) 19-20 Eylül 2017'de Singapur'da yaklaşık 300 kişinin katılımıyla gerçekleşti. İş dünyasının liderleri, sürdürülebilirlik yöneticileri, raporlama uzmanları ve uygulayıcılarının yanı sıra, standart, regülasyon ve politika belirleyicilerin bir araya geldiği konferansta ayrıca Asya kıtasında raporlamada mükemmelliği yakalamış pek çok şirket de söz aldı.

Global Reporting Initiative (GRI) Yönetim Kurulu Başkanı Christinna Wood, International Integrated Reporting Council (IIRC) Strateji Direktörü Jonathan Labrey, Tayland Borsası Başkanı Kesara Manchusree gibi konuşmacılarla

beraber, şirketler için öncelikli ve önemli sürdürülebilirlik konularının belirlenme sürecini konuştuğumuz "Mastering Materiality Assessment" (*Materiality* Sürecinde Uzmanlık) panelinde ben de Türk şirketlerindeki uygulamalarla ilgili bilgi ve tecrübelerimi paylaşma fırsatı buldum. Konferansta, sürdürülebilirlik raporlaması trendleri, GRI Standartları, IIRC Raporlama Çerçevesi, Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri odaklı raporlama, *materiality* (Sürdürülebilirlik kapsamında yönetilecek konuların şirketin kilit paydaşlarından da görüş alınarak önceliklendirilmesi) ve paydaş katılımı çalışmaları, iklim değişikliği raporlaması, tedarik zinciri raporlaması ve raporlamaya yatırımcı bakış açısı gibi başlıklar yer aldı.

Konu raporlama olunca dünyadaki farklı raporlama çerçeveleriyle ilgili de kafa karışıklığını giderecek açıklamalara sıkça yer verildi. Şu an dünyada 7.000'in üzerinde şirket tarafından kullanılan GRI raporlama standartları bugün 50 ülkenin ilgili politikalarında ve dünyanın 35 ayrı borsasında referans verilen bir rehber. Araştırmalar, raporla-

ma yapan şirketlerin paydaşlarıyla iletişimlerini güçlendirdiklerini, yönetim sistemlerini iyileştirdiklerini ve finansal sermayeye daha rahat ulaştıklarını gösteriyor.

Sürdürülebilirlik mi, Entegre mi?

Türkiye'de olduğu gibi Asya'daki pek çok ülkede de hangi standarda uygun raporlama yapılması gerektiği ile ilgili bir kafa karışıklığı var. Aynı zamanda bir yatırımcı olan GRI Başkanı C. Wood'un özellikle üzerinde durduğu konu şuydu: Çoklu paydaş gruplarına hitap eden GRI temelli sürdürülebilirlik raporlaması ve yatırımcıları hedefleyen entegre raporlama birbirlerini tamamlayan raporlardır; birbirlerine alternatif değildiler. GRI Standartları, halka açık olsun olmasın her türlü şirket ve kurum tarafından kullanılabilir. Diğer taraftan entegre raporlama çerçevesi, ağırlıklı olarak halka açık şirketlerin mevcut ve potansiyel yatırımcılarına, şirketin bugün ve gelecekte nasıl değer yarattığını ve yaratacağını aktaracak formatta bir raporlama yapabilmeleri için yol gösteri-

yor. Wood özetle finansal olmayan bilgi ve verileri toplamadan ve onları ölçülebilir hale getirmeden entegre rapor hazırlanamayacağımın da altını çizdi.

Tüm panelleri özetlemek mümkün değil ama Türkiye açısından da ilginç olabileceğini düşündüğüm bir diğer konuşmacı da Tayland Borsası başkanıydı. Kesara Manchusree, 1995 yılında Tayland'da başlattıkları çalışmaların gelişimini aktardı. Tayland Borsası'nda listeli 652 şirketin %85'ine temel ve ileri seviye sürdürülebilirlik eğitimleri ve danışmanlığı sağlanmış. Bugün bunlardan 51 tanesi **Tayland Sürdürülebilirlik Endeksi**'nde yer alıyor. 77 tanesi Tayland Borsası Sosyal Etki Platformu üyesi. 17 tanesi DJSI 2017'de, 35 tanesi de FTSE-4Good endekslerinde yer alıyor. Türkiye'ye baktığımızda ise BIST Sürdürülebilirlik Endeksinde listeli 43 şirket var ve 2017'de değerlemeye alınacak şirket sayısı 63. 29 Eylül'de İstanbul'da gerçekleşen Sürdürülebilir Finans Forumu'nda konuşan Borsa İstanbul Genel Müdür Yardımcısı Korkmaz Ergun'un da belirttiği gibi endeksi teşvik etmek üzere yapılabilecek çok çalışma var. Bunları zaman gösterecek...

Entegre Raporlama Konvansiyonu

IIRC Uluslararası Entegre Raporlama Konseyi'nin düzenlediği zirvelerin üçüncüsü de Ekim ayında Amsterdam'da gerçekleşti. Zirveye, Türkiye'den Entegre Raporlama Türkiye Ağı (ERTA) başkanı Prof. Dr. Güler Aras ve Garanti Bankası Yatırımcı İlişkileri ve Sürdürülebilirlik Bölümü Yöneticileri katıldı. Paralel oturumlarla gerçekleşen çok sayıda panelin yer aldığı zirvenin ana konuşmaları; IIRC Yönetim Kurulu Başkanı Prof. Mervyn King, Coalition for Inclusive Capitalism CEO'su Lady Lynn de Rothschild

Entegre Rapor Nedir, Ne Değildir?

Entegre rapor, şirketin stratejisinin, yönetiminin, performansının ve beklentilerinin finansal verilerle bağlantısını kurarak, şirketin kısa, orta ve uzun vadeli gelecek değerinin kısa ve öz şekilde anlatımıdır. Bu yönüyle de öncelikle yatırımcıları (**financial capital providers**) hedeflemekle beraber diğer ilgili tüm paydaşların da şirketle ilgili kararlarında etkili olabilecek bir belgedir. Entegre raporların, finansal sermayeye ek olarak üretilmiş sermaye, entelektüel sermaye, sosyal/ilişki sermayesi, insan sermayesi ve doğal sermayenin (**six capitals**) analizi ile hazırlanması gerekiyor. Bu sayede yatırımcıların daha fazla bilgiye dayalı yatırım kararları alabilmeleri hedefleniyor. Entegre rapor, genel algının aksine, bir şirketin sürdürülebilirlik raporu ile finansal raporunun birleştirilmesiyle oluşan bir rapor değildir. Böyle bir rapor hazırlanabilir; buna da kombine (**combined**) rapor adı verilebilir.

ve IIRC CEO'su Richard Howitt idi. Oturumların başlıklarını yine *materiality*, raporlama trendleri, Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri'nin entegre yaklaşım ile raporlanması, şirketlerin gizli sermayelerinin ortaya çıkarılması, raporlamada teknolojinin kullanılması gibi başlıkların yanı sıra iyi raporlama örnekleri ve çeşitli akademik araştırmalardan paylaşımlar yer aldı. Paneller sırasında anlık online anketlerle katılımcıların görüşleri de alındı. Konferansta sunulan ana çalışma,

2013'te yayınlanan Uluslararası Entegre Raporlama Çerçevesi'ne yönelik alınan uygulayıcı geri bildirimlerinin ve ilgili IIRC aksiyonlarının yer aldığı **International <IR> Framework Implementation Feedback** raporuydu. Bu raporun en çok ilgimi çeken bölümü *materiality* ve paydaş katılımı ile ilgili bölümdü zira <IR> raporlama çerçevesini kullanan şirketlerin büyük bölümü yıllardır sürdürülebilirlik raporu da hazırladıklarından, entegre raporun da daha fazla paydaşın ihtiyacını karşılaması gerektiği yönünde geri bildirimde bulunmuşlar. IIRC Teknik Bölümü de bu konuya açıklık getirecek aksiyonları tanımlamış ve bir soru-cevap seti hazırlamaya başlamış. IIRC'nin bu raporlama çerçevesi için tarif ettiği hedef paydaş kitlesi "finansal sermaye sağlayıcıları" idi. Bu tanım tabii ki diğer paydaşların da bu rapordan faydalanmayacağı anlamına gelmiyor. Diğer taraftan, IIRC CEO'su bu geri bildirim dönemi sonuçlarını dikkate aldıklarında mevcut çerçevede kısa ve orta vadede bir değişiklik yapmaya gerek görmediklerini belirtti. Bu da demektir ki alınacak 48 aksiyon, ağırlıklı olarak uygulayıcılara daha detaylı rehberlik edecek ek dokümanlar hazırlamayı içerecek. Bu çalışmaların da 2018 sonuna kadar tamamlanması hedefleniyor.

Konferansın can alıcı sorularından biri de katılımcılardan gelen "**Yatırımcılar bu raporları okuyor mu?**" idi. ACCA temsilcisinden gelen "Henüz hayır, genelde finansal bilgilere bakıyorlar" cevabı, verilen bunca emeğin ne zaman anlamını bulacağı konusunda bir merak yaratsa bu işe baş koyanları yoldan geri döndüremeyecek gibi görünüyor. Henüz istediğimiz sayıda paydaş okumasa bile bu raporların kurumsal performansın artırılmasındaki etkisini artık net olarak görüyoruz. ○